

نگارش دهم

درس سوم : نوشته‌های عینی

آموختیم که نوشته انواعی دارد؛ در این درس، شیوه نوشتن متن‌های عینی را تمرین می‌کنیم. هنگام نوشتن متن عینی معمولاً از حواس پنج‌گانه بهره می‌گیریم و از قلمرو حس ظاهر، فراتر نمی‌رویم؛ یعنی آنچه چشم می‌بیند، گوش می‌شنود و... دقیقاً و عیناً در نوشته بازتاب می‌یابد؛ به همین سبب این نوشته‌ها را «محسوس، دیداری یا واقعی» هم می‌گویند. هدف نویسنده هنگام نوشتن متن عینی، ارائه اطلاعات واقعی و مستند است؛ بنابراین از دریچه حواس به چشم‌انداز مورد نظر می‌نگرد و وارد فضای ذهن و خیال نمی‌شود و از احساسات شخصی خود بهره نمی‌گیرد.

در این درس، می‌خواهیم با بهره‌گیری از روش طرح پرسش، شیوه نگارش نوشته‌های عینی را بیاموزیم. وقتی قصد ما خلق نوشته عینی است، پرسش‌های ما باید عینی باشد. پاسخ‌هایی هم که به پرسش‌ها می‌دهیم، نباید از محدوده عینیت فراتر رود.

مثلاً اگر بخواهیم درباره «تلفن همراه» متنی عینی یا محسوس بنویسیم، بدین گونه، عمل می‌کنیم:

مرحله اول : طرح پرسش

در این مرحله، ابتدا، ذهن را آزاد می‌گذاریم تا پرسش‌های گوناگون (عینی، ذهنی و...) طرح کنیم. آزادسازی بی‌قید و شرط کمک می‌کند، ذهن به حرکت درآید و جنبه‌های نادیده و ناشکفته موضوع کشف شود.

- تلفن همراه چیست؟
- آیا زندگی، بدون تلفن همراه، امکان پذیر است؟
- تلفن همراه را چه کسی اختراع کرد؟
- آیا تلفن همراه همه جا همراه خوبی است؟
- شکل و شیوه کار اولین تلفن‌های همراه چگونه بود؟
- معروف‌ترین تلفن‌های همراه کدام اند؟
- تلفن همراه غیر از تماس، چه کاربردهای دیگری دارد؟
- چند نفر کاربر تلفن همراه هستند؟

- چرا به دوستان با وفا «همراه» می گویند؟
- تلفن همراه چه جور وسیله ای است؟
- آیا زندگی، بدون تلفن همراه، امکان پذیر است؟
- تلفن همراه غیر از تماس، چه کاربردهای دیگری دارد؟
- چرا دزدها علاقه زیادی به تلفن همراه دارند؟
- نسل آینده تلفن‌های همراه چگونه خواهد بود؟
- چرا بعضی راننده‌ها پشت ماشینشان می نویسند «هیچ کس همراه نیست، تنهای اول»؟
- چرا بعضی از آدم‌ها موقع حرف زدن با تلفن همراه، به سیم آخر می زنند؟
- آیا تلفن همراه هم مثل مواد مخدر، اعتیاد آور است؟
- آیا تعداد کاربران مرد و زن یکسان است؟

مرحله دوم : شناسایی و جدا کردن پرسش‌های عینی

اکنون پرسش‌ها را بررسی و طبقه بندینموده، سوال هایعینی را جدا می کنیم.

- تلفن همراه چیست؟
- آیا زندگی، بدون تلفن همراه، امکان پذیر است؟
- تلفن همراه را چه کسی اختراع کرد؟
- شکل و شیوه کار اولین تلفن‌های همراه چگونه بود؟
- معروف‌ترین تلفن‌های همراه کدام اند؟
- چند نفر کاربر تلفن همراه هستند؟
- تلفن همراه چه جور وسیله ای است؟
- تلفن همراه غیر از تماس، چه کاربردهای دیگری دارد؟
- نسل آینده تلفن‌های همراه چگونه خواهد بود؟
- آیا تعداد کاربران مرد و زن یکسان است؟

مرحله سوم : گزینش و سازماندهی پرسش‌ها

در مرحله قبل، تعدادی پرسش عینی درباره موضوع جدا گردید. اگر بخواهیم به تمام پرسش‌ها پاسخ بدهیم، متن تولیدی بسیار طولانی خواهد شد و شاید علاقه‌ای به پاسخ دادن به برخی از سؤال‌ها

نداشته باشیم؛ به همین دلیل، بر پایه توانایی و علاقه خود دست به گزینش پرسش‌ها می‌زنیم.

– تلفن همراه چیست؟

– آیا زندگی، بدون تلفن همراه، امکان پذیر است؟

– تلفن همراه را چه کسی اختراع کرد؟

– شکل و شیوه کار اولین تلفن‌های همراه چگونه بود؟

– چند نفر کاربرد تلفن همراه هستند؟

– آیا تعداد کاربران مرد و زن یکسان است؟

پس از انتخاب پرسش‌ها نوبت چینش و سازماندهی آنها و ایجاد نقشه ذهنی نوشتن است. یعنی پرسش‌های انتخاب شده را طبق یک نظم منطقی می‌چینیم و به آنها پاسخ می‌دهیم. برای این کار در متن‌های علمی بهتر است از کل به جزء حرکت کنیم. نخست درباره نام یا کلیت موضوع می‌نویسیم؛ سپس به بیان جزئیات و ویژگی‌های دیگر می‌پردازیم. به بیان دیگر، نخست چهارچوب و طرح کلی شکل می‌گیرد و در پی آن، خصوصیات ریزتر، بازگو می‌شود.

پرسش کلی

– تلفن همراه چیست؟

– تلفن همراه را چه کسی اختراع کرد؟

– شکل و شیوه کار اولین تلفن‌های همراه چگونه بود؟

پرسش جزئی

– چند نفر کاربرد تلفن همراه هستند؟

– آیا زندگی، بدون تلفن همراه، امکان پذیر است؟

– آیا تعداد کاربران مرد و زن یکسان است؟

پاسخ به این پرسش‌ها، منجر به تولید متن زیر شده است. بند یکم و دوم پاسخ به پرسش‌های کلی و بند سوم، چهارم و پنجم پاسخ به پرسش‌های جزئی است.

توجه: در تولید متن‌های عینی معمولاً این امکان وجود دارد که پاسخ برخی از پرسش‌ها را ندانیم؛ در چنین مواردی لازم است به منابع اطلاعاتی (کتاب، مجله، متخصصان، صاحب‌نظران و اینترنت) مراجعه کنیم.

تلفن همراه یا گوشی همراه وسیله ای برای ارسال و دریافت تماس تلفنی از طریق ارتباط رادیویی در پهنای وسیع جغرافیایی است. منظور از موبایل یا گوشی همراه یا تلفن سلولی وسیله ای است که برای اتصال به شبکه تلفن همراه به کار می رود. در تلفن های همراه به صورت معمول یک مجموعه نرم افزار یا سیستم عامل برای کنترل سخت افزار به کار می رود و برنامه های جانبی توسط سیستم عامل اجرا می شوند. از سیستم عامل های معروف برای تلفن همراه، می توان به اندروید، آی او اس و ویندوز فون اشاره کرد.

این وسیله اولین بار توسط شرکت آمریکایی موتورولا در تاریخ ۳ آوریل ۱۹۷۳ با وزنی نزدیک به یک کیلوگرم تولید شد. موبایل نسل های گوناگونی دارد و توسط شرکت های سازنده گوناگونی تولید می شود و به فروش می رسد. برخی از شرکت های بزرگ تولید کننده گوشی همراه در دنیا شامل نوکیا، سامسونگ الکترونیکس، ال جی الکترونیکس، موتورولا، سونی، اپل و اچ تی سی هستند.

طبق آخرین آمار جهانی (در تاریخ اول سپتامبر ۲۰۱۵) تعداد مشترکان تلفن همراه ۲/۷ میلیارد نفر برآورد شده که البته رقم واقعی افراد ۹/۴ میلیارد نفر است زیرا بعضی افراد بیش از چند خط و اشتراک دارند. تعداد گوشی های فروخته شده در بازه زمانی نیمه دوم سال ۲۰۱۵ نیز ۳۴۰ میلیون دستگاه اعلام شده که ۴۵ درصد آن را اسمارت فون ها تشکیل می دهد.

بررسی ها در زمینه میزان استفاده از تلفن های همراه نشان می دهد که تعداد زیادی از مردم در حالی به خواب می روند که تلفن همراه خود را در دست دارند یا آن را کنار خود گذاشته اند. بر اساس پژوهشی که در کشورهای آمریکا، انگلیس، برزیل، چین، اسپانیا، مکزیک و هند انجام شده است، فناوری نوین ارتباطی از جمله تلفن همراه، جزو جدایی ناپذیر زندگی انسان ها شده است و هر روز وابستگی افراد به آن بیشتر می شود.

بنابه پژوهشی یک متخصص علوم رفتاری اعلام کرد، ۶۰ درصد از دختران مورد پژوهش از گوشی های همراه برای ورود به شبکه های اجتماعی و بازی های مرتبط استفاده می کنند و ۳۰ درصد آن ها هنگام اتمام شارژ یا جاماندن تلفن یا قطع آن به هر شکلی دچار استرس می شوند، وی با اشاره به اینکه دختران دو برابر پسران به تلفن همراه وابستگی دارند، از اعتیاد دو برابری دختران نسبت به پسران در زمینه استفاده از تلفن همراه خبر داد.

فعالیت های نگارشی

۱. الف) متن و پرسش های زیر را بخوانید؛ از بین پرسش ها، سوال های مربوط به بخش های نوشته را مشخص نمایید، سپس آنها را متناسب با متن، گزینش و سازماندهی کنید.
(متن یک)

۱- زعفران، پودی است؛ به ظاهر شبیه همه گیاهان خشک شده دیگر؛ اما میان این پودر با دیگر زودرها مثلاً شوید خشک، پودر دارچین، فلفل سرخ و ... از زمین تا آسمان فرق است. هم از نظر رنگ و طعم و هم از نظر ارزش ریالی آن.

۲- زعفران فوق العاده گران است. شاید به همین دلیل است که به طلای نارنجی معروف شده است. قیمت یک مثقال زعفران بسیار بالاست و هر کسی نمی تواند به راحتی چند مثقال زعفران تهیه کند. یکی از شوخی های ایرانی ها این است که وقتی کسی به مشهد می رود، به او می گویند: برای ما سوغات، یک کیلو زعفران بیاور. با شنیده شدن این جمله همه می خندند و این خنده یعنی این که یک کیلو زعفران خیلی گران است.

۳- ایران یکی از کشور هایی است که زعفرانش زیاد و معروف است. این طلای گیاهی، در خراسان کشت می شود و زعفران خراسان شهرت جهانی دارد. به کسانی که زعفران می کارند، زعفرانچی می گویند.

۴- اگر از رنگ جذاب و طعم لذیذ زعفران بگذریم، خاصیت زعفران را نمی توان نادیده گرفت. می گویند زعفران شادی افزا است و خنده آور. قلب را تقویت می کند و ضربان آن را تنظیم می نماید.

۵- خوردن کیک زعفران، شربت زعفران، برنج زعفرانی، پشمک زعفرانی و هر چیزی را که زعفران دارد، هیچ وقت از دست ندهید.

پرسش‌ها :

- زعفران چیست؟
- چه رنگی است؟
- چه طعمی دارد؟
- چه بویی دارد؟
- اولین بار کجا کشت شد؟
- نحوه کشت آن چگونه است؟
- کاربرد آن چیست؟
- چرا زعفران با طلا برابری می‌کند؟
- زعفران چگونه بسته‌بندی می‌شود؟
- آیا نوع بسته‌بندی زعفران اهمیت خاصی دارد؟
- زعفران از کدام بخش گیاه تهیه می‌شود؟
- اندازه و شکل گیاه زعفران چگونه است؟
- هزینه کشت زعفران چقدر است؟
- آیا کشت زعفران توجیه اقتصادی دارد؟
- آیا زعفران از مواد ضروری در تهیه خوراکی‌هاست؟

گزینه‌ش و سازماندهی پرسش‌ها :

.....

.....

.....

.....

ب) متن زیر را بخوانید و متناسب با آن پرسش‌هایی طرح کنید، سپس با سازماندهی سوال‌ها نقشه □ نوشته را نشان دهید.

کیک زرد به Yellowcake عنوانی است که به اکسید اورانیوم غلیظ شده داده شده که برای تهیه اورانیوم غنی شده استفاده می‌شود و عموماً برای تهیه سوخت راکتور هسته‌ای کاربرد دارد.

درس ۳ و ۴ محسنی

کیک زرد که به نام اورانیا (Urania) هم شناخته می‌شود در واقع خاک معدنی اورانیوم است که پس از گذراندن مراحل تصفیه و پردازش‌های لازم از سنگ معدنی آن تهیه می‌شود. تهیه این ماده به منزله رسیدن به بخش میانی مراحل مختلف تصفیه سنگ معدن اورانیوم است و فاصله بسیار زیادی برای استفاده در بمب اتمیدارد.

روش تهیه کیک زرد به‌طور معمول با آسیاب کردن و پردازش‌های شیمیایی بر روی سنگ معدن اورانیوم، پودر زبر و زردرنگی به دست می‌آید و حدود ۸۰ درصد غلظت اکسید اورانیوم آن خواهد بود. این پودر در دمایی معادل ۲۸۷۸ درجه سانتیگراد ذوب می‌شود. برای تهیه کیک زرد، کانسنگ اورانیوم را پس از استخراج از معدن آسیاب می‌کنند و بعد از شستشو با اسید سولفوریک، آن را خشک و صاف می‌کنند. نام «کیک زرد» به خاطر رنگ زرد آن در مراحل اولیه کار است. کیک زرد ماده‌ای پرتوزا است.

تمام کشورهای که در آن‌ها اورانیوم استخراج می‌شود کیک زرد هم می‌سازند.^۱

پرسش‌ها :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

سازماندهی پرسش‌ها :

.....

.....

.....

.....

.....

۲. موضوعی را انتخاب کنید و با شیوه طرح پرسش، متن عینی بنویسید.

موضوع: .....

مرحله اول: طرح پرسش‌های گوناگون

.....
.....
.....
.....
.....

مرحله دوم: شناسایی و جدا کردن پرسش‌های عینی

.....
.....
.....
.....
.....

مرحله سوم: گزینش و سازماندهی پرسش‌ها

.....
.....
.....
.....
.....

متن نوشته:

.....
.....
.....
.....

۳. به پرسش‌ها و نوشته‌ی دوستانتان با دقت گوش دهید و آن را بر پایه‌ی سنجه‌های زیر، ارزشیابی کنید.

ردیف	سنجه‌های ارزشیابی	عالی	خوب	متوسط
۱	طرح پرسش‌های متنوع			
۲	شناسایی و جدا کردن پرسش‌های عینی			
۳	گزینش و سازماندهی پرسش‌ها			
۴	پاسخ مناسب به پرسش‌ها			
۵	تولید نوشته‌ی منسجم			
۶	پرهیز از نگارش جمله‌های طولانی			
۷	استفاده از واژه‌های مناسب فضای متن			
۸	شیوه‌ی خواندن			
۹	رعایت املا و نکات نگارشی			

* با توجه به ارزش‌یابی بالا، برداشت نهایی خود را از نوشته‌ی دوستان کلاستان، در چند سطر بنویسید:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

هنجار نوشتار

واژه، اصلی‌ترین دست‌افزار نوشتن است. هنگام کاربرد کلمه در گفتار و نوشتار باید هم به خوش‌آهنگی و ظاهر آن توجه کرد، هم به معنا و لطافت آن. گزینش واژه در زیبایی نوشته و انتقال معنا نقش بسزایی دارد. برای درک این اهمیت، جمله زیر را بخوانید و دقت کنید، گزینش چه واژه‌ای نامناسب بوده است.

– «استرسی که در زمان ریزش قطرات باران بر زمین به من وارد می‌شود، بسیار زیباست».

احتمالاً دریافتید که انتخاب واژه «استرس» در این جمله، صحیح نیست. واژه «استرس» بار معنایی منفی دارد و نمی‌تواند زیبا باشد. نویسنده می‌توانست با گزینش واژای مثل «احساسی» به جای کلمه «استرسی» به درستی منظور خود را بیان کند.

افزون بر این، کنار هم آمدن «بر زمین» و «به من» از زیبایی نوشته می‌کاهد. این جمله را می‌توان به صورت‌های زیر بازنویسی کرد.

- احساسی که زمان ریزش قطرات باران به من دست می‌دهد، بسیار زیباست.
- حال و هوایی که زمان ریزش قطرات باران دارم، بسیار زیباست.

درس چهارم : گزارش نویسی / گزارش‌گونه نویسی

گزارش یکی از قالب‌های پر کاربرد نوشتن است که رخ داده‌های واقعی را بر بنیاد حواس ظاهر، بیان می‌کند. هر یک از ما ممکن است نیاز به نوشتن گزارشی داشته باشیم. معمولاً زمانی گزارش می‌نویسیم که بخواهیم تصویری کوتاه و گویا از رویدادی را بیان کنیم. یک گزارش خوب باید زمان، مکان و برخی جزئیات را به درستی بازگو کند.

یکی از روش‌های مناسب برای تهیه گزارش، بهره‌گیری از پرسش است. هنگام نوشتن گزارش، ابتدا در باره موضوع مورد نظر، پرسش‌های متنوعی طرح می‌کنیم؛ یعنی از خود می‌پرسیم این گزارش به چه پرسش‌هایی می‌خواهد پاسخ بدهد و سپس به طبقه‌بندی و چینش پرسش‌ها دست می‌زنیم. نکته مهم این است که چون فضای غالب گزارش نویسی نزدیک به نوشته‌های عینی است، نوع پرسش‌ها و پاسخ‌ها عینی خواهد بود. مثلاً اگر موضوع گزارش «بازدید از دبیرستان» باشد، بدین سان، عمل می‌کنیم :

مرحله □ اول : طرح پرسش‌های گوناگون عینی

- نام دبیرستان چیست؟
- در کجای شهر (محل، خیابان، کوچه...) قرار دارد؟
- زمان ساخت این بنا کی بود است؟
- تعداد دانش‌آموزان آن چه قدر است؟
- چه رشته‌های تحصیلی در آن هست؟
- رابطه‌ی بین دانش‌آموزان با دبیران چگونه است؟
- حیاط مدرسه چقدر وسعت دارد؟
- وضعیت کتابخانه چگونه است؟
- چه مطالب یا طرح‌هایی روی دیوارهای ساختمان مدرسه به چشم می‌خورد؟
- فارغ‌التحصیلان موفق و مشهور این دبیرستان چه کسانی هستند؟
- دفتر مدیر چگونه است؟
- ساختمان مدرسه چند طبقه است؟
- نام مدیر و ناظم‌ها چیست؟
- تعداد دبیران چند تا است؟
- نمای ساختمان چیست؟
- وضعیت کلاس‌ها چگونه است؟
- رابطه‌ی بین مدیر و دبیران چگونه است؟
- ویژگی‌های برجسته‌ی دبیرستان نسبت به دبیرستان‌های دیگر، کدام اند؟
- دبیرستان چه رتبه‌های علمی، ورزشی و فرهنگی کسب کرده است؟ ...
- سالن ورودی ساختمان چگونه است؟
- بر دیوارهای سالن چه مطالبی دیده می‌شود؟
- معماری بنای ساختمان چگونه است؟
- ساختمان چند کلاس دارد؟

مرحله □ دوم : گزینش و سازماندهی پرسش‌ها

در گزارش نویسی، توجه به ترتیب بیان رخدادها بسیار اهمیت دارد. معمولاً ابتدا درباره‌ی نام، عنوان، مکان و زمان گزارش اطلاعاتی داده می‌شود. سپس به بیان دیده‌ها و شنیده‌ها پرداخته می‌شود.

هنگام نوشتن گزارش، نخست چهارچوب شکل می‌گیرد و سپس جزئیات نوشته می‌شود. مثلاً شخصی که از یک دبیرستان بازدید کرده، از همان لحظه‌ای که جلو دبیرستان قرار گرفته است، گزارش را آغاز می‌کند و خواننده را با خود همراه می‌سازد، گویی با هم وارد حیاط مدرسه می‌شوند، به ترتیب چیزهایی را می‌بینند و می‌شنوند. پرسش‌ها را نیز با همین فرایند، سازماندهی می‌کنیم. اکنون به چینش و سازماندهی پرسش‌ها توجه کنید.

- مکان گزارش؟
- زمان گزارش؟
- نام دبیرستان چیست؟
- در کجای شهر (محله، خیابان، کوچه ...) قرار دارد؟
- زمان ساخت این بنا کی بود است؟
- معماری بنای ساختمان چگونه است؟
- نمای ساختمان چیست؟
- ساختمان مدرسه چند طبقه است؟
- چه مطالب یا طرح‌هایی روی دیوارهای ساختمان مدرسه به چشم می‌خورد؟
- سالن ورودی ساختمان چگونه است؟
- بر دیوارهای سالن چه مطالبی دیده می‌شود؟
- دفتر مدیر چگونه است؟
- ساختمان چند کلاس دارد؟
- وضعیت کلاس‌ها چگونه است؟
- وضعیت کتابخانه چگونه است؟
- فارغ التحصیلان موفق و مشهور این دبیرستان چه کسانی هستند؟

پاسخ به این پرسش‌ها ما را به نوشته‌ای مانند متن زیر، می‌رساند. اگر به ترتیب مطالب توجه کنید، دیده‌ها با روش پلکانی یکی یکی در کنار هم چیده شده‌اند و در این مسیر، خواننده را به گونه‌ای با خود همراه می‌سازند که می‌توانند تصویر روشنی از موضوع مورد نظر در ذهن ایجاد کنند. لازم است بر این نکته هم تأکید کنیم که اگرچه فضای عمومی گزارش نویسی، عینی است؛ شاید نویسنده در برخی از زمینه‌ها، وارد فضای ذهن بشود و از ذهنیات و برداشت‌های خود نیز چیزی بدان بیفزاید؛ البته بهتر است در این گونه نوشته‌ها از این کار، پرهیز کنیم. مانند بند اول متن زیر.

گزارش بازدید از دبیرستان

زمان: روز چهارشنبه، فصل پاییز

مکان: شهر قم

به مدرسه که می‌رسم جلوی ورودی‌اش می‌ایستم و به تابلو نگاه می‌کنم؛ دبیرستان حکیم نظامی. داخل می‌روم، هنوز قدمی برنداشته‌ام که ناگهان باد شدیدی می‌وزد؛ شاخه‌درختان کنار می‌روند تا عظمت بنا دیده شود.

معماری این بنا کاملاً ایرانی و متناسب با شرایط آب و هوایی قم است، به طوری که تابستان‌ها این ساختمان بسیار خنک و زمستان‌ها گرم و مطبوع است. سقف بنا گهواره‌ای شکل است.

ساختمان، دو طبقه است و نمایی آجری دارد، جنس درها و پنجره‌های آن از چوب‌های روسی است، دیوارها آراسته به شعرهای نظامی است که کاشی‌های لاجوردی بر آن حاشیه زده‌اند. قدم‌زنان می‌روم و خطوط روی کاشی‌ها را می‌خوانم، به آیه‌ای از قرآن مجید برمی‌خورم «یوتی الحکمت من یشا فقد اوتی خیرا کثیرا».

به خود که می‌آیم، می‌بینم بنا را دور زده‌ام، آنجا به فریبه‌بودن ساختمان پی می‌برم، به درون سرسرا برمی‌گردم، در این سرسرا، اشعاری از رشید یاسمی با خطی نستعلیق بر کنیبه‌های گچی به چشم می‌خورد که به مناسبت پایان ساخت بنا سروده شده است. مصرع آخر این شعر در واقع تاریخ پایان ساخت بناست، یعنی سال ۱۳۱۵.

اتاق بزرگی روبه‌روی سرسرا دیده می‌شود که امروز اتاق معاونان است. کنار سرسرا در سمت چپ، راهرویی است که کلاس‌ها در آن قرار دارد. اتاق اول مخصوص مدیر دبیرستان است برای این که او بتواند احاطه کامل بر تمام امور مدرسه داشته باشد، اتاق او ۵ در دارد که ۲ در به راهرو، ۲ در به ایوان و یک در به سرسرا باز می‌شود.

کنار اتاق مدیر، کلاس‌های دانش‌آموزان قرار دارد که درها و پنجره‌های بلند صاف آن را مزین کرده است. کلاس ۲ در دارد که یکی از آن‌ها به سوی راهرو و دیگری به طرف ایوان باز می‌شود. چشم‌انداز راهرو از طریق پنجره‌های چوبی به طرف باغ گشوده شده و در سمت ایوان به سوی زمین چمنی باز می‌شود که تیم فوتبال مدرسه در آن تمرین می‌کنند.

درس ۳ و ۴ محسنی

در انتهای راهرو راه‌پله‌ای وجود دارد که به طبقه بالا منتهی می‌شود. این مسیر امروز مسدود است و به جای آن دانش‌آموزان از طریق راه‌پله کنار سرسرا به طبقه دیگر می‌روند. طبقه بالا عیناً مثل طبقه پایین ساخته شده است، فقط با این تفاوت که به جای اتاق معاونان در آن کتابخانه قرار دارد.

مخزن کتابخانه تاریک است و کتاب‌ها قدیمی‌اند، بسیاری از کتاب‌های اینجا سال‌هاست که دیگر تجدید چاپ نمی‌شوند، اما ارزش تاریخی دارند این جمله را می‌شنوم: «هر کتابی که فکرش را کنید اینجا پیدا می‌کنید. در قدیم اینجا جزو کتابخانه‌های معروف و معدود شهر بوده است، اینجا همچنین دارای آرشیو روزنامه هم می‌باشد». به طور پراکنده آن‌ها را نگاه می‌کنم، روزنامه اطلاعات در سال ۱۳۱۴، روزنامه استوار در سال ۱۳۱۷، روزنامه کیهان ۱۳۲۳، روزنامه جمهوری اسلامی ۱۳۶۵. مجموعه کاملی از کتاب‌های درسی دهه ۱۲۹۰ تا ۱۳۹۰ هم به چشم می‌خورد. یکی از کتاب‌ها را برمی‌دارم، دیوان پروین اعتصامی است که با خط خود به این مدرسه اهدا کرده است.

به یاد چند روز پیش می‌افتم که پای صحبت‌های یکی از دانش‌آموزان قدیمی این مدرسه در سال‌های ۱۳۳۳-۱۳۲۷ نشسته بودم، او می‌گفت: «این مدرسه اگرچه در زمان ساخت خود به عنوان مدرسه‌ای مجلل مشهور شد، اما بعدها به دلیل داشتن دانش‌آموزان و دبیران سرآمد، مشهور باقی ماند».

اکثر این دانش‌آموزان و دبیران با سمت استادی دانشگاه بازنشسته شدند و هر کدام صاحب‌دها تألیف هستند. انسان‌های بزرگی چون استاد دکتر سادات ناصری، دکتر محمد امین ریاحی، دکتر بهشتی، دکتر مفتاح، دکتر ابوالفضل و مظاهر مصفا، دکتر علی اشرف صادقی، دکتر امیرحسین یزدگردی و ... از دانش‌آموخته‌گان و دبیران این مدرسه هستند.

گزارش بازدید از موزه آذربایجان

زمان:

مکان: شهر تبریز

موزه آذربایجان، یکی از مهم‌ترین موزه‌های [ایران](#) است که در شهر [تبریز](#) در جوار [مسجد کبود](#) قرار دارد. این موزه دومین موزه باستان‌شناسی پس از [موزه ملی ایران](#) است، آثار تاریخی و هنری متعلق به [دوران پیش از اسلام](#) و [دوران اسلامی](#) در این جابه نمایش گذاشته شده است.

درس ۳ و ۴ محسنی

وقتی از وارد می‌شوی به آستانه موزه می‌رسی که سمت راست آن باجه بلیت فروشی است. در همین محوطه، حوضچه بسیار شکیل و زیبایی جلب توجه می‌کند که از مرمر یکپارچه ساخته شده است و قدمت نسبتاً زیادی دارد.

بنای موزه سه طبقه است هر یک با مساحت تقریبی ۶۶۰ متر مربع، از آستانه موزه راهی است به سالن همکف. در همین سالن شانزده غرفه شیشه‌ای دو طبقه وجود دارد که اشیاء عتیقه در آنها قرار دارند. ده غرفه از همین غرفه‌ها معمولاً به زیر خاکی‌های سفالی اختصاص دارد که برخی از آن‌ها به دوران قبل از تاریخ و برخی دیگر به هزاره اول و هزاره دوم قبل از میلاد مربوط می‌باشند.

از پله‌ها که بالا می‌روی، وارد تالار طبقه فوقانی می‌شوی؛ نام این تالار «تالار مشروطیت» عنوان گرفته است که به دلیل داشتن تابلوهای مصور دوران انقلاب مشروطیت و دوران صدر مشروطیت و اشیاء عتیقه دیگر، دیدنی است. وقتی از در وارد می‌شوی، تندیس فلزی ستارخان، سردار ملی‌جلب نظر می‌کند. در چهار دیوار تالار، سی‌وشش تابلو نصب شده که روی هم به رجال سیاست و مجاهدین معروف انقلاب مشروطیت مربوط هستند.

یکی از همین تابلوها نمودار شهدای عاشورای سال ۱۲۳۰ (ه.ق) است و در آن تصاویر مرحوم ثقه الاسلام با جمع یاران مشروطه طلب و انقلابی‌اش دیده می‌شود که به طور دسته جمعی به دار آویخته شده‌اند. ...

فعالیت‌های نگارشی :

گزارش زیر را بخوانید و متناسب با آن، پرسش‌هایی بنویسید، سپس سوال‌ها را سازماندهی کنید.

در طبقه زیرزمینی موزه، تالار دیگری وجود دارد که آثار عتیقه، به ویژه مجسمه‌های خیال‌انگیز و تماشایی‌اش به فضای آن شکوه زیادی بخشیده است که تماشایش عالمی دارد.

این مجسمه‌های تجسمی و تخیلی وقتی در معرض تماشای هر تماشاگر با احساس و نکته‌دان قرار می‌گیرند، چنان گویای حقایق زندگی و واقعیات تاریخی هستند که با همه بی‌زبانی، زبان‌آوری می‌کنند و برخی از ماجراهای تلخ و ناگوار زندگی را آئینه‌سان در برابر دید تماشاگران قرار می‌دهند و با مهارت

هنر انشانویسی و نامه نگاری

پرسش ها :

.....

.....

.....

.....

.....

سازماندهی پرسش ها :

.....

.....

.....

.....

.....

۲. یکی از موضوع های زیر را انتخاب کنید و با بهره گیری از شیوه □ طرح پرسش،

گزارشی بنویسید.

- بازدید از یک مکاتاریخی
  - کتابخانه مدرس یا شهر
  - اردوی دانش آموزی
  - سفر خانوادگی
  - فعالیت های یک روز تعطیل
  - مهمانی فامیلی.
- مرحله □ اول : پرسش های عینی

.....

.....

.....

.....

.....

مرحله دوم : گزینش و سازماندهی پرسش

.....

.....

.....

.....

.....

گزارش :

.....

.....

۱. به پرسش‌ها و گزارش‌های مکتوب دوستانتان با دقت گوش دهید؛ سپس آن را بر پایه سنج‌های

زیر، ارزشیابی کنید.

متوسط	خوب	عالی	سنج‌های ارزشیابی	ردیف
			طرح‌ریزی گزارش با بهره‌گیری از پرسش‌های عینی	۱
			سازماندهی پرسش‌ها از کل به جزء	۲
			مناسب بودن ترتیب بیان رخدادها	۳
			تولید نوشته منسجم	۴
			پرهیز از نگارش جمله‌های طولانی	۵
			استفاده از واژه‌های مناسب فضای متن	۶
			شیوه خواندن	۷

			رعایت املا و نکات نگارشی	۸
--	--	--	--------------------------	---

× با توجه به ارزش یابی بالا، برداشت نهایی خود را از نوشته ی دوستان کلاستان، در چند سطر بنویسید :

.....

.....

.....

.....

.....

هنجار نوشتار

یکی از نکات مهم در کاربرد واژه، توجه به فضای حاکم بر متن است. به بیان دیگر، وقتی حال و هوای متن متفاوت است، واژه‌ها نیز متناسب با آن انتخاب می‌شوند. ویژگی‌های معنایی آوایی واژه‌ها در ایجاد فضای نوشته، بسیار مؤثر است. به عنوان نمونه به متن زیر، توجه کنید. این متن، نوشته عینی است و واژه‌های آن متناسب با فضا و هدف متن، انتخاب شده‌اند. هدف نویسنده در این نوشته، فقط دادن اطلاعات دقیق علمی است و بار عاطفی و احساسی ندارد :

«چشم یکی از پرکارترین اعضای بدن انسان است. اگر بگوییم چشم‌ها از لحاظ کارکرد بعد از مغز در مرتبه دوم قرار می‌گیرند، بیهوده نگفته‌ایم. این درست است که مغز انسان در بیست و چهار ساعت به صورت مستمر کار می‌کند، اما باید بگوییم که مغز در طول این ساعت‌ها تنها نیست و چشمها نیز به همین میزان فعالیت دارند. شاید فکر می‌کنید که هنگام خواب چشمها در حال استراحت هستند اما این صحیح نیست. سلول‌های چشم به صورت مستمر چه در خواب و چه در بیداری کار می‌کنند».

اما در متن‌های ذهنی، مفاهیم در عواطف و احساسات و برداشت‌های فکر و خیال نویسنده ریشه دارند. نویسنده با توجه به فضای متفاوت نوشته ذهنی، واژه‌هایی را به کار می‌گیرد که نشان دهنده تاثیر احساس و عاطفه هستند. متن زیر این گونه است :

«همه طبقات آسمان را گشته ام، در دل ستاره باران نیمه شب‌های روشن و مهربان تابستان، بر جاده کهکشان تاخته ام، صحرای ابدیت را درنور دیده ام، بال در بال فرشتگان، در فضای پاک ملکوت شنا

درس ۳ و ۴ محسنی

کرده‌ام، با خدایان، ایزدان، با همه ی الهه های زیبای آسمان، با همه ی ارواح جاوید که در آسمان آرام یافته اند، آشنا بوده ام. از هر جا، از هر یک، یادی، یادگاری، برایت آورده ام. از سیمای هر کدام زیباترین خط را ربوده ام، از اندام هر یک، نازنین طرح را گرفته ام، از هر گلی، افقی، دریایی، آسمانی، چشم اندازی، رنگی دزدیده ام، و با دست و دامنی پر از خطها و رنگها و طرح های آن سوی این آسمان زمینی، از معراج نیمه شبان تنهایی، به دامن مهربان تو فرودآمده‌ام، نشستهام تا آن ودیعه ها که از آسمانها آورده ام در دامن تو ریزم»

هبوط در کویر، دکتر شریعتی